

*Бала-басты
байлығымыз*

*Ал ең асылымыз –
оның тәрбиесі*

Тақырыбы:

**Бала – басты байлығымыз.
Ал, ең асылымыз – оның тәрбиесі**

Дайындаған: С.А.Жұмашова

2024-2025 оқу жылы

Бала – басты байлығымыз. Ал, ең асылымыз – оның тәрбиесі

«Бала – басты байлығымыз» деген сөздің астарында үлкен мән бар. Өйткені бала – отбасының қуанышы ғана емес, елдің ертені, ұлттың болашағы. Ал сол баланың болашағы оның алған білімімен қатар, ең алдымен, тәрбиесіне байланысты.

Қазақ халқы ежелден бала тәрбиесіне ерекше мән берген. «Тәрбие – тал бесіктен», «Балапан ұяда не көрсе, ұшқанда соны іледі», «Ұяда не көрсең, ұшқанда соны ілерсің» деген мақалдарымыз ата-ана тәрбиесінің бала өміріндегі маңызын айқын көрсетеді.

Бала дүниеге келген күннен бастап қоршаған ортаны танып, үлкендердің іс-әрекетіне қарап өседі. Ол ата-анасының сөзін ғана емес, олардың мінез-құлқын, бір-бірімен қарым-қатынасын, адамдарға деген көзқарасын да бойына сіңіреді. Сондықтан бала тәрбиесінде ең күшті құрал – үлкендердің жеке үлгісі.

Отбасы – бала тәрбиесінің алғашқы мектебі. Бала ең алғашқы әдептілікті, мейірімділікті, жауапкершілікті, еңбекқорлықты отбасынан үйренеді. Үйдегі жылы сөз, ата-ананың қамқорлығы мен қолдауы баланың өзіне деген сенімін қалыптастырады. Ал шамадан тыс ұрысу, немқұрайдылық немесе баланың пікірін елемей оның тұлғалық дамуына кері әсер етуі мүмкін.

Сондықтан ата-ана баламен жиі сөйлесіп, оның ойын тыңдап, қуанышы мен мәселесіне көңіл бөлуі қажет. «Балам, сенің пікірің мен үшін маңызды» деген қарапайым сөздің өзі баланың өзіне деген сенімін арттырады.

Балабақша пен отбасының бірлігі – сапалы тәрбиенің негізі. Бала тәрбиесі тек тәрбиешінің немесе тек ата-ананың міндеті емес. Бұл – баршамызға ортақ жауапкершілік. Ұстаз баланың білім алуына бағыт берсе, ата-ана оның алған білімін өмірде дұрыс қолдануына, адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруына ықпал етеді.

Қазіргі заманда бала тәрбиесіне әсер ететін факторлар өте көп. Интернет, әлеуметтік желілер, түрлі ақпарат көздері баланың дүниетанымына үлкен ықпал етеді. Сондықтан баланы технологиядан толық оқшаулау емес, оны ақпаратты дұрыс таңдауға, пайдалы мен зияндыны ажырата білуге үйрету маңызды.

Балаға тек «мұны істеуге болмайды» деп тыйым сала беру жеткіліксіз. Оның себебін түсіндіріп, дұрыс шешім қабылдауға үйрету қажет. Өйткені тәрбиенің мақсаты – тек тілалғыш бала өсіру емес, **саналы, жауапты, өз ісіне есеп бере алатын тұлға қалыптастыру.**

Бала тәрбиесінде ұлттық құндылықтардың да орны ерекше. Ана тілін құрметтеу, үлкенді сыйлау, кішіге қамқор болу, қонақжайлық, еңбекқорлық, отансүйгіштік сияқты қасиеттерді бала бойына сіңіру – әр отбасының маңызды міндеті. Ұлттық тәрбиені заманауи біліммен ұштастыра отырып, рухани бай, білімді әрі бәсекеге қабілетті ұрпақ тәрбиелей аламыз.

Сонымен қатар баланы тек жетістігі үшін ғана емес, талпынысы үшін де мадақтау керек. Кейде үлкендер баланың бағасына, нәтижесіне тым көп көңіл бөліп, оның ішкі жан дүниесін назардан тыс қалдырады. Ал балаға ең керегі – ата-анасының махаббаты мен сенімі. «Сенің қолыңнан келеді», «Қателесу – үйренудің бір жолы» деген қолдау сөздер баланың қиындықты жеңуіне көмектеседі.

Қорытындылай келе, бала – біздің бүгініміз ғана емес, ертеңіміз. Оның бойындағы әрбір жақсы қасиет – отбасы мен мектептегі тәрбиенің жемісі. Сондықтан балаға білім берумен қатар, оның жүрегіне мейірім, санасына жауапкершілік, бойына адалдық пен еңбекқорлық қасиеттерін сіңіруіміз керек.

Ұлы педагог Ыбырай Алтынсарин: **«Балаға берілетін бірінші тәрбие ата-анасын, туған-туысын, жолдасын сыйлауға үйретуден басталады»** деген. Бұл сөздің мәні бүгін де өз маңызын жойған жоқ.

Ендеше, бала тәрбиесіне бейжай қарамайық. Әр баланың бойындағы жақсы қасиетті көріп, оны қолдап, дұрыс бағыт берейік. Себебі **бала – басты байлығымыз, ал оның тәрбиесі – бәріміз үшін ең асыл міндет.**

Назарларыңызға рақмет!